

Eksamen i samfunds- og retsodontologi - Eksamen i samfunds- og retsodo

BSc + MSc Odontologi

02 juni 2017

Planlagt: 16:00 - 20:00

Eksamensnr: 37

Plads: E03-026

Side 1 af 9

Opgave 1

a)

Prævalens proportionen, også forkortet PP, beskriver tilstedeværelsen af sygdom i en population på et givent tidspunkt. Det vil sige, hvor stor en del af en gruppe/population har den undersøgte sygdom på et givent tidspunkt. Ved anførsel af en prævalens proportion skal både population og tidspunkt være angivet.

For at beregne PP siger man:

$$PP = \frac{\text{antal tilfælde}}{\text{total antal individer i risiko for at få sygdommen}}$$

Det vil sige at hvis man har en gruppe af 1000 børn på en skole og 200 af disse har caries, så er prævalens proportionen for caries hos børnene:

$$\frac{200}{1000} = 0,2 * 100 = 20\%$$

$$PP = 20\%$$

Incidensen beskriver tilvæksten af nye tilfælde i en population pr. tidsenhed. Det vil sige, hvor mange nye sygdomstilfælde er der per tidsenhed i en gruppe/population.

Incidensen udregnes ved:

$$I = \frac{\text{nye tilfælde}}{\text{persontid}}$$

For eksempel har vi en population hvor der ses 1000 nye tilfælde af parodontitis over 10 år, incidensen udregnes derfor ved:

$$\frac{1000}{10} = 100 \text{ nye tilfælde af parodontitis pr. år}$$

b)

$$PP = \frac{\text{antal tilfælde}}{\text{total antal individer i risiko for at få sygdommen}}$$

$$PP = \frac{8 + 8 + 5 + 1 + 2 + 1 + 2 + 1}{22 + 8 + 8 + 5 + 1 + 2 + 1 + 2 + 1}$$

$$PP = \frac{28}{50}$$

$$PP = 0,56$$

$$PP = 56\%$$

Opgave 2

a)

De typer af bias der kan forekomme i en sådan undersøgelse er:

- Selektions bias. Hvis vores undersøgelse ikke er repræsentativ for befolkningen snakker man om selektions bias. Ved spørgeskema undersøgelser er der typisk en lav svarrate og man kan kun spekulere på hvilke type personer der ikke svarer. Dette kunne for eksempel være alle de personer som ikke regelmæssigt går til tandlægen og derfor ikke besvarer spørgeskemaet, fordi de synes det er pinligt. Vi får dermed et forkert billede af den undersøgte befolkning og undersøgelsen vil derfor ikke være repræsentativ. I tilfælde som disse vil det ikke hjælpe at øge antallet af deltagere i undersøgelsen, da de deltagere som ikke regelmæssigt går til tandlægen stadig ikke vil besvare spørgeskemaet.
- Informations bias. Hvis deltagerne alle besvarer at de regelmæssigt går til tandlægen på trods af at halvdelen af disse ikke gør, så snakker man om informations bias. Deltagerne synes måske selv at de går regelmæssigt til tandlægen, men i virkeligheden går de kun til tandlægen ved smerter og de går derfor ikke regelmæssigt til tandlægen selvom de selv synes det. Dette kan medføre at vi får et forkert billede af hvor stor en del af befolkningen i alderen 55-64 regelmæssigt går til tandlægen.
- Recall bias. Recall bias handler om folks evne til at huske noget i fortiden. For eksempel vil en person som netop har været til tandlægen have dette frisk i hukommelsen og dermed besvare at de regelmæssigt går til tandlægen, selvom at forrige gang de var hos tandlægen var for 5 år siden. Igen kan dette medføre et forkert billede af hvor mange der reelt går regelmæssigt til tandlægen, fordi deltagerne kan overvurdere hvor ofte de går til tandlægen, hvis de lige har været der.

b)

For at minimere disse bias kunne man udvælge de samme personer, men i stedet for at udsende spørgeskemaer, kunne man i stedet indsamle journalmateriale hos de privatpraktiserende tandlæger på de udvalgte personer. Dermed ville man for eksempel kunne undgå at visse personer ikke besvarede spørgeskemaet (selektions bias) og få det reelle billede af hvor ofte personerne går til tandlægen (både informations bias og recall bias).

Opgave 3

a)

Odds-ratio (OR)

$$OR = \frac{\left(\frac{a}{c}\right)}{\left(\frac{b}{d}\right)} = \frac{(a \cdot d)}{(b \cdot c)}$$

$$OR = \frac{(124 \cdot 564)}{(401 \cdot 58)}$$

$$OR = 3,00697 \sim 3,01$$

b)

Den beregnede odds-ratio for høj carieserfaring for unge med ikke dansk familiebaggrund i forhold til at have dansk baggrund viser altså, at der er en association i mellem det at have høj caries erfaring og ikke dansk familiebaggrund. Dette betyder at hvis man ikke har dansk familiebaggrund er der altså en større risiko for at man også har høj carieserfaring. Det at have ikke dansk familiebaggrund er altså en risikofaktor for at have høj carieserfaring ud fra denne odds-ratio beregning.

c)

De mulige teoretiske forklaringer på den viste ulighed kan skyldes forskel i levekår, det vil sige forskel i de sociale, biologiske, fysiske, kulturelle og materielle levekår i mellem unge med ikke dansk familiebaggrund og unge med dansk familiebaggrund. Disse forskelle i levekår kan have betydning for hvordan man selv vurderer ens tandsundhed, hvad ens egen aktivitet er for at opretholde tandsundhed, om man opsøger tandbehandling, om man omlægger sin livssituation eller hvorvidt man involverer andre i sin tandsundhed.

Man kunne dermed for eksempel forestille sig, at der ikke er kultur for at børste tænder hver dag hos unge med ikke dansk familiebaggrund, men dette er der hos unge med dansk familiebaggrund.

Opgave 4

a)

Hvis man vil klage over en tandlæge ansat i den kommunale tandpleje skal man henvende sig til Styrelsen for Patientsikkerhed og indgive sin klage. Dette gøres ved at man anvender den digitale løsning som Styrelsen for Patientsikkerhed stiller til rådighed (digital selvbetjening).

b)

Styrelsen for Patientsikkerhed sender klagen til Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn som behandler klagen. Sundhedsvæsenets Disciplinærnævns afgørelse af klagen kan ikke ankes og patienten må derfor anlægge en privat retssag i form af civilt søgsmål, hvis patienten ikke er tilfreds med afgørelsen.

c)

De mulige sanktioner over for tandlægen er følgende:

- Skærpet tilsyn
 - Skærpet tilsyn er den mildeste form for sanktion, som ofte forløber over et 1 år, hvor der er øget opmærksomhed over for den sundhedsfaglige person, hvis faglige virksomhed indebærer en forringet sikkerhed for patienten. Dog er der mulighed for at forlænge perioden på 1 år. Formålet med sanktionen er at ændre uhensigtsmæssig adfærd.
- Påbud
 - Hvis en sundhedsfaglig person har udført alvorlig eller gentagen kritisabel faglig virksomhed får denne en konkret anvisning eller fagligt påbud, hvor der står hvordan tandlægen skal rette op på denne kritisable faglige virksomhed.
- Virksomhedsindskrænkning
 - Ved virksomhedsindskrænkning får den sundhedsfaglige person en delvis autorisationsfratagelse, hvilket kan ske i situationer med alvorlig eller gentagende kritisabel faglig virksomhed. Dette afgøres ved domstolene og medfører at den sundhedsfaglige person kan afholdes fra at udføre visse indgreb eller behandlingsmuligheder. Virksomhedsområdet kan altså indskrænkes hvis det vurderes at den sundhedsfaglige person er til fare for patientsikkerheden.
- Autorisationsfratagelse
 - I værste tilfælde af sanktioner kan den autoriserede sundhedsperson få frataget sin autorisation, hvis sundhedspersonen er til fare for patientsikkerheden på grund af et af følgende:
 - En fysisk tilstand som gør at sundhedspersonen ikke er i stand til eller uegnet til udøvelse af erhvervet.
 - Sundhedspersonen lider af en sygdom eller anvender rusmidler eller lignende, som gør at sundhedspersonen varigt eller med mellemrum befinder sig i en mangelfuld sjælestilstand.
 - Sundhedspersonen har udført grov forsømmelse af erhvervet.
 - Fratagelsen af autorisationen kan også være midlertidig hvis Styrelsen for Patientsikkerhed har begrundet mistanke for at sundhedspersonen er til fare for patientsikkerheden.

Opgave 5

Der henvises til BEK nr 179 af 28/02/2012

§ 25. Regionsrådet yder et særligt tilskud til tandpleje til personer, der kan dokumentere betydelige tandproblemer som følge af Sjøgrens Syndrom.

Patienten har altså ret til et særligt tilskud fra regionsrådet til tandpleje når patienten lider af Sjøgrens Syndrom. Tilskuddet indbefatter støtte til tandproteser, samt forebyggende og behandlende tandpleje der er tilpasset patienten på det pågældende tidspunkt. Patienten har maksimalt en egenbetaling på 1450,- kroner pr. år, hvorefter regionen betaler.

I tilfælde hvor behandlingerne drejer sig om større og særligt kostbare behandlinger skal regionsrådet først godkende behandlingsforslaget og behandlingstilbuddet før behandlingen kan påbegyndes. Hvis patienten ønsker en dyrere behandling end bevilliget skal patienten selv betale, men kan få refunderet det beløb svarende til den pris på behandlingen, som regionen har godkendt støtte til.

Opgave 6

a)

Man er som tandlæge forpligtet til at udlevere alt det materiale der findes vedrørende patienten.

Dette inkluderer:

- Alt journalmaterialet
- Røntgenoptagelser
- Kliniske fotos
- Gipsmodeller
- Henvisninger til og fra specialtandlæger
- Tekniksedler til og fra dentallaboratorier
- Korrespondancer med forsikring og/eller kommunen

Det er vigtigt at det er originalmaterialet og ikke fotokopier eller fax.

I tilfælde af at man får besked om besøg af politiet kan man sørge for at gemme kopier af det hele, sådan så at man fortsat har materialet i tilfælde af at patienten stadig er i live og derfor stadig skal have behandling på klinikken.

b)

Ved overdragelse af materialet til politiet overgår ansvaret til at opbevare materialet til politimyndigheden, og tandlægens opbevaringspligt ophører dermed.

Opgave 7

a)

Princippet i den metode der anvendes ved odontologisk aldersvurdering af 15-25 årige asylansøgere er følgende:

1. Man foretager en ortopantomografisk røntgenundersøgelse og 4 periapikale røntgenoptagelser af visdomstænder, samt kliniske fotos af fortænderne. Ud fra dette undersøger man antallet af tænder, samt den biologiske udvikling af tænderne, herunder udvikling af rødder. Ud fra de kliniske fotos ses efter mineralisationsforstyrrelser.
2. Fundne sammenholdes med et tandatlas, samt tabeller og ud fra dette finder man en mulig alder.

b)

De andre aldersundersøgelser som indgår i aldersvurderingen er:

- Fysisk undersøgelse, herunder hører:
 - Fysiologisk ekstern undersøgelse af kroppen
 - Anvendelse af Tanner skala, hvor man vurderer udviklingen af primære- og sekundære køns karakteristika
- Venstre hånd/håndleds røntgen

c)

Odontologisk aldersvurdering kan derudover have betydning ved dødfundne, samt ved katastrofer for at sammenligne det med alderen på den/de efterlyste savnede personer.

Opgave 8

a)

En katastrofe defineres enten ud fra antallet af døde, som minimum skal være 8 ofre, eller hvis ulykken ikke kan klares med lokale ressourcer.

Katastrofer kan inddeles i to hovedgrupper:

- Naturkatastrofer, såsom jordskælv, tsunamier eller skovbrænde.
- Menneskeskabte katastrofer, såsom terroraktioner, flystyrt eller krigshandlinger.

b)

En åben ulykke er en katastrofe, hvor man ikke kan være sikker på at alle ofre findes på listen over savnede. Der kan være ofre som man aldrig finder liget af, eller personer som de pårørende fejlagtigt sætter på listen over savnede. Et eksempel på dette er tsunamien i Thailand 2004.

Ved en lukket ulykke ved man nøjagtigt, hvor mange og hvilke ofre der står på listen over savnede. Et eksempel på dette kunne være ved flystyrt.

c)

Naturkatastrofer:

- Jordskælv
- tsunamier
- skovbrænde.

Menneskeskabte katastrofer:

- terroraktioner
- flystyrt
- krigshandlinger.